

پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی درس علوم دانش‌آموزان مقطع ابتدایی نورآباد ممسنی بر اساس شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و ادراک از محیط یادگیری

سمیه گودرزی^۱؛ حامد رضازاده*^۲؛ احسان زنبوری^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۱۲

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۱/۱۱

چکیده

مقدمه و هدف: هدف از انجام این مطالعه، پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی درس علوم دانش‌آموزان مقطع ابتدایی نورآباد ممسنی بر اساس شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و ادراک از محیط یادگیری بود.

روش شناسی پژوهش: این تحقیق بر حسب هدف، کاربردی و همچنین از نظر ماهیت و روش، توصیفی از نوع همبستگی و از لحاظ زمانی، مقطعی بود. جامعه آماری در این مطالعه، کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی نورآباد ممسنی (۸۰۰۰ نفر) بوده و با توجه به جدول مورگان، حجم نمونه آماری ۳۶۷ نفر در نظر گرفته شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از نمونه مورد مطالعه از پرسشنامه استاندارد استفاده شده است. روایی صوری توسط جمعی از اساتید و استاد راهنما مورد تایید قرار گرفت و پایایی آنها نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ تایید گردید. به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق از آزمون تحلیل رگرسیون استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و ادراک از محیط یادگیری هر دو تأثیر معناداری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارند. ضریب تعیین کلی برابر با ۳۰ درصد بوده که نشان‌دهنده پیش‌بینی قابل توجه پیشرفت تحصیلی توسط این دو متغیر است. همچنین، ادراک از محیط یادگیری ($\beta=0.504$) و شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان ($\beta=0.456$) بیشترین قدرت پیش‌بینی را دارند.

نتیجه‌گیری: معلمان با دانش، مهارت و رفتار حرفه‌ای می‌توانند فرآیند تدریس را بهینه‌کنند، در حالی که ادراک مثبت دانش‌آموزان از محیط یادگیری حمایتی، منجر به کاهش مشکلات رفتاری و افزایش موفقیت تحصیلی آنها می‌شود.

کلیدواژه‌ها: پیشرفت تحصیلی، شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری.

^۱ گروه علوم تربیتی، واحد نورآباد ممسنی، دانشگاه آزاد اسلامی، نورآباد ممسنی، ایران.

^۲ * گروه فیزیک، واحد نورآباد ممسنی، دانشگاه آزاد اسلامی، نورآباد ممسنی، ایران. (نویسنده مسئول). ایمیل: ha.rezazadeh@iau.ac.ir

^۳ گروه ریاضی، واحد نورآباد ممسنی، دانشگاه آزاد اسلامی، نورآباد ممسنی، ایران.

مقدمه

از وظایف اصلی آموزش و پرورش در هر کشوری، انتقال میراث فرهنگی جامعه، پرورش استعدادها و دانش آموزان و آماده کردن آنها برای شرکت فعال در جامعه است؛ بنابراین تعلیم و تربیت افراد به منظور تصدی امور مختلف ضروری می نماید و مسئله موفقیت یا عدم موفقیت در امر تحصیل از مهمترین دغدغه های نظام آموزشی در تمامی جوامع است. موفقیت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به نیازهای فردی است. لذا نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد و موفق دانست که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان آن در مقاطع مختلف، بیشترین و بالاترین رقم را داشته باشد. در یک، دو دهه ی اخیر پیشرفت تحصیلی و موفقیت تحصیلی کودکان در صدر مسائل مورد علاقه ی والدین، مربیان، معلمان، و در کل جامعه قرار گرفته است؛ در نتیجه خانواده های بسیاری دیده شده که از عدم موفقیت فرزندانشان در تحصیل به عنوان معضل اصلی خود نام می برند و تمام نیرو و توان مادی و معنوی خود را صرف اصلاح آن می کنند (باتمانی، ۱۴۰۲). مطالعه عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی طی سه دهه اخیر بیش از پیش مورد توجه متخصصان تعلیم و تربیت قرار گرفته است. حساسیت تعلیم و تربیت از یک سو و پیچیدگی جهان امروز از سوی دیگر مدیران و معلمان آگاه تری را طلب می کند تا زمینه رشد جمعی را فراهم نمایند. امروزه تمرکز آموزش به جای ارایه برنامه های آموزشی یا مدیریت رفتار کلاسی، به پرورش دانش آموزان با انگیزه و راهبردی تغییر کرده است (پاریس و وینگوگرا، ۲۰۱۹).

پیشرفت تحصیلی به دلیل آنچه آینده دانش آموزان در مسیر انتخاب درست شغل، موفقیت در مسیر زندگی و همچنین خدمات مناسب به یک کشور تلقی می شود بسیار ضروری است (حیدری و دهقانی، ۱۴۰۲). عملکرد تحصیلی دانش آموزان نشان دهنده و معیاری برای موفقیت یا عدم موفقیت سیستم آموزشی کشور می باشد و توجه به این مقوله یکی از محورهای مورد نظر در برنامه ریزی های سیستم های آموزشی کشورهای مختلف می باشد. دانش آموزان برای رشد و ارتقا در زندگی تحصیلی و اجتماعی خود نیاز به شایستگی های حرفه ای مناسب معلمان و ادراکی مناسب از محیط یادگیری می باشند و بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی می تواند یاریگر برنامه ریزان و سیاست گذاران آموزشی کشور قرار گیرد. متأسفانه توجه چندانی به این موضوع انجام نشده و انجام این مطالعه می تواند نتایج مفیدی به همراه

داشته باشد. موفقیت تحصیلی پیش بینی کننده حیاتی فرصت ها و آرزوهای آینده دانش آموزان است. پیشرفت تحصیلی نه تنها باعث افزایش اعتماد به نفس دانش آموزان دبستانی می شود، بلکه علاقه واقعی به یادگیری را نیز پرورش می دهد و در نتیجه به رشد کلی تحصیلی آنها کمک می کند. در اکثر کشورهای جهان، پیشرفت تحصیلی اهمیت زیادی دارد زیرا ادامه تحصیل دانش آموزان را تعیین می کند، به عنوان یک معیار مهم برای ارزیابی عملکرد آموزشی عمل می کند و بر پیگیری بیشتر آموزشی تأثیر می گذارد. در نتیجه، پیشرفت تحصیلی نقطه کانونی پژوهش در چشم انداز آموزشی جهان معاصر بوده است. بنابراین؛ بررسی عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارای اهمیت و ضرورت فراوانی می باشد و در این مطالعه به آن پرداخته می شود.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش بر حسب هدف، کاربردی محسوب می شود. همچنین از نظر ماهیت و روش، توصیفی از نوع همبستگی (چون به بررسی میزان وابستگی یا رابطه بین متغیرها پرداخته شد) و از لحاظ زمانی، مقطعی بود. جامعه آماری در مطالعه حاضر، کلیه دانش آموزان مقطع ابتدایی نورآباد ممسنی می باشد. بنابر اطلاعات موجود تعداد آنان حدود ۸۰۰۰ نفر می باشند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان- کرجسی برابر ۳۶۷ نفر در نظر گرفته شد. روش نمونه گیری این پژوهش، نمونه گیری تصادفی طبقه ای (با توجه به در نظر گرفتن دانش آموزان دختر و دانش آموزان پسر) بوده است. در این پژوهش، روش گردآوری اطلاعات ترکیبی از روش میدانی و کتابخانه ای بود. برای گردآوری مبانی نظری و پیشینه پژوهش از روش کتابخانه ای و برای گردآوری اطلاعات آماری از روش میدانی استفاده شد. ابزار گردآوری اطلاعات آماری در تحقیق حاضر، پرسشنامه استاندارد می باشد. پرسشنامه شایستگی های حرفه ای: در این مطالعه از پرسشنامه استاندارد صلاحیت های حرفه ای معلمان (موسوی و اباذری، ۱۳۹۶) استفاده می شود. دارای ۵ بعد شایستگی آموزشی، شایستگی مدیریتی، شایستگی علمی، شایستگی اجتماعی- اخلاقی و شایستگی فناوری و ۱۶ گویه می باشد. پرسشنامه ادراک محیط یادگیری کلاس: پرسشنامه ادراکات محیط یادگیری (PES-HS) می باشد که در سال ۱۹۹۴ در ایالات متحده آمریکا توسط سوئینی و همکاران، بر اساس نظریه ادراکات محیط یادگیری نیومن (۱۹۹۲) ساخته شده است و جهت استفاده در پژوهش حاضر توسط پژوهشگر به فارسی ترجمه شده است. این پرسشنامه دارای ۴۵ سؤال بوده و ادراکات دانش آموزان مقطع متوسطه از مشغولیت، عضویت، اصالت، مالکیت و حمایت در محیط یادگیری، را می سنجد. ۵ سؤال این پرسشنامه مربوط به عامل مشغولیت، ۱۷ سؤال آن مربوط به عامل عضویت، ۱۲ سؤال آن مربوط به عامل اصالت، ۳ سؤال آن مربوط به عامل مالکیت و ۷ سؤال آن مربوط به عامل حمایت می

باشد. پیشرفت تحصیلی درس علوم: برای اندازه گیری پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس علوم از میانگین نمره اکتسابی آنان استفاده شد. برای به دست آوردن اعتبار یک پرسش نامه روش های مختلفی وجود دارد، بدین منظور برای تعیین روایی پرسش نامه، روش اعتبار محتوایی به کار رفت و با استفاده از نظر صاحب نظران و همچنین تحقیقات گذشته، پس از چند مرحله اصلاح و بازنگری بدست آمد. رایج ترین روش برای سنجش پایایی طیف لیکرت، استفاده از ضریب آلفای کرونباخ است، که در این مطالعه از آن استفاده می شود. نتایج نشان می دهد که ضریب آلفای کرونباخ برای تمامی گویه های پژوهش بالاتر از ۰/۷۰ می باشد، لذا پرسشنامه از پایایی بالایی برخوردار می باشد. داده‌های گردآوری شده با استفاده از نرم افزارهای SPSS و Amos در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی تحلیل رگرسیون مورد تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته ها

برای اینکه مشخص شود که آیا متغیرهای پژوهش نرمال هستند یا خیر از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد.

جدول ۱- آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرها	آماره	درجه آزادی	سطح معناداری
شایستگی های حرفه ای معلمان	۰/۱۰۲	۳۶۷	۰/۰۹۹
ادراک از محیط یادگیری	۰/۰۸۸	۳۶۷	۰/۱۰۹
پیشرفت تحصیلی	۰/۰۹۴	۳۶۷	۰/۰۶۱

جدول ۱، آزمون کولموگروف- اسمیرنوف را به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای شایستگی های حرفه ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی نشان می دهد. همان گونه که مشاهده می شود، آماره‌های به دست آمده برای بررسی نرمال بودن در هر سه متغیر از لحاظ آماری غیر معنادار می باشد ($P > ۰/۰۵$). از این رو می توان گفت که فرض نرمال بودن متغیرهای شایستگی های حرفه ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی رعایت شده است.

فرضیه اصلی: شایستگی های حرفه ای معلمان و ادراک از محیط یادگیری بر پیشرفت تحصیلی درس علوم دانش آموزان مقطع ابتدایی نورآباد ممسنی تاثیر معناداری دارند.
برای مشخص کردن مقدار تأثیر شایستگی های حرفه ای معلمان و ادراک از محیط یادگیری بر پیشرفت

تحصیلی از رگرسیون همزمان استفاده شد. نتایج در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۲- محاسبه رگرسیون همزمان بین شایستگی های حرفه ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی

R ²	R	معناداری	F	MS	درجه آزادی	SS	
۰/۳۰	۰/۵۴۸	۰/۰۰۱	۳۹/۹۴	۳/۶۱۷	۲	۱۴/۴۶۶	رگرسیون
				۰/۰۹۱	۳۶۵	۱۱/۴۰۹	باقیمانده
					۳۶۷	۲۵/۸۷۶	کل

جدول ۲، محاسبه رگرسیون همزمان بین شایستگی های حرفه ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، ضرایب رگرسیون همزمان بین شایستگی های حرفه ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی برابر با ۰/۵۴۸ می‌باشند. استفاده از آزمون F نشان داد که این ضریب در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است. همچنین ضریب تعیین نیز ۰/۳۰ می‌باشد که بیانگر این است که ۳۰ درصد پیشرفت تحصیلی به وسیله شایستگی های حرفه ای معلمان و ادراک از محیط یادگیری پیش‌بینی می‌شود.

جدول ۳- ضرایب رگرسیون همزمان بین شایستگی های حرفه ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی

معناداری	t	ضریب استاندارد نشده		مقدار ثابت
		Beta	B	
۰/۰۰۱	۶/۴۰۱	۰/۲۰۶	۱/۳۲۱	مقدار ثابت
۰/۰۲۷	۲/۲۳۲	۰/۴۵۶	۰/۱۰۳	شایستگی های حرفه ای معلمان
۰/۰۰۱	۵/۷۹۷	۰/۵۰۴	۰/۰۶۲	ادراک از محیط یادگیری

جدول ۳، ضرایب رگرسیون همزمان بین شایستگی های حرفه ای معلمان، ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، ادراک از محیط یادگیری با ضریب بتای استاندارد ۰/۵۰۴ و شایستگی های حرفه ای معلمان با ضریب بتای استاندارد ۰/۴۵۶ از بیش‌ترین قدرت پیش‌بینی برای پیشرفت تحصیلی برخوردار هستند. فر ضیه اول پژوهش: شایستگی های حرفه ای معلمان بر پیشرفت تحصیلی درس علوم دانش آموزان مقطع ابتدایی نورآباد ممسنی تاثیر معناداری دارد. برای بررسی فر ضیه پژوهشی بالا از تحلیل رگرسیون استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴- تحلیل رگرسیون شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و ابعاد آن بر پیشرفت تحصیلی

P	β	t	R ²	R	P	F	ملاک	پیش‌بین
۰/۰۰۱	۰/۵۲۷	۵/۳۰۸	۰/۴۶۷	۰/۶۸۴	۰/۰۰۱	۱۶/۵۹	پیشرفت تحصیلی	شایستگی های حرفه ای معلمان
۰/۰۰۱	۰/۶۳۹	۴/۵۵۱	۰/۴۶۹	۰/۶۸۵	۰/۰۰۱	۱۵/۱۶		شایستگی آموزشی
۰/۰۰۱	۰/۶۱۴	۶/۳۸۴	۰/۳۹۳	۰/۶۲۷	۰/۰۰۱	۱۰/۷۴	پیشرفت تحصیلی	شایستگی مدیریتی
۰/۰۰۱	۰/۵۹۷	۵/۴۷۳	۰/۴۳۹	۰/۶۶۳	۰/۰۰۱	۱۲/۲۳		شایستگی علمی
۰/۰۰۱	۰/۶۲۸	۳/۳۹۲	۰/۴۱۲	۰/۶۴۲	۰/۰۰۱	۸/۷۱		شایستگی اجتماعی- اخلاقی
۰/۰۰۱	۰/۶۶۰	۶/۴۱۵	۰/۴۹۱	۰/۷۰۱	۰/۰۰۱	۱۳/۹۷		شایستگی فناوری

جدول ۴، آزمون تحلیل رگرسیون شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان بر پیشرفت تحصیلی را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، میزان R یا ضریب همبستگی چندگانه برای رابطه بین شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و پیشرفت تحصیلی برابر با ۰/۶۸۴ است. همچنین ضریب همبستگی چندگانه برای رابطه بین مولفه‌های شایستگی آموزشی، شایستگی مدیریتی، شایستگی علمی، شایستگی اجتماعی-اخلاقی و شایستگی فناوری بترتیب برابر ۰/۶۸۵، ۰/۶۲۷، ۰/۶۶۳، ۰/۶۴۲ و ۰/۷۰۱ می‌باشد و استفاده از آزمون F نشان داد که سطح معناداری این ضرایب همگی کوچک‌تر از ۰/۰۱ است که این امر نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنادار بین شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و مؤلفه‌های آن با پیشرفت تحصیلی می‌باشد و شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان از قدرت پیش‌بینی مناسبی برای پیشرفت تحصیلی برخوردار است.

فرضیه دوم پژوهش: ادراک از محیط یادگیری بر پیشرفت تحصیلی درس علوم دانش‌آموزان مقطع ابتدایی نورآباد ممسنی تاثیر معناداری دارد.

برای بررسی این فرضیه پژوهشی نیز از تحلیل رگرسیون استفاده گردید، که نتایج آن در جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵- تحلیل رگرسیون ادراک از محیط یادگیری و مؤلفه های آن بر پیشرفت تحصیلی

پیش بین	ملاک	F	P	R	R ²	t	β	P
ادراک از محیط یادگیری	پیشرفت تحصیلی	۳۴۱ ۱۳/	۰/۰۰۱	-۰/۵۷۷	-۰/۳۳۳	۶/۲۴۶	۰/۵۲۱	۰/۰۰۱
مشغولیت	پیشرفت تحصیلی	۲۸۸ ۱۴/	۰/۰۰۱	-۰/۵۲۷	-۰/۲۷۸	۸/۳۲۸	۰/۵۲۷	۰/۰۰۱
عضویت		۸۲۴ ۹/	۰/۰۰۱	-۰/۵۵۸	-۰/۳۱۱	۴/۶۵۴	۰/۵۵۸	۰/۰۰۱
اصالت		۹۲۶ ۱۲/	۰/۰۰۱	-۰/۵۳۷	-۰/۲۸۸	۴/۴۰۸	۰/۵۳۷	۰/۰۰۱
مالکیت		۲۵۴ ۱۳/	۰/۰۰۱	-۰/۶۰۲	-۰/۳۶۲	۵/۳۴۸	۰/۵۷۷	۰/۰۰۱
حمایت		۰۷۷ ۱۵/	۰/۰۰۱	-۰/۵۹۷	-۰/۳۵۶	۶/۶۹۴	۰/۵۴۹	۰/۰۰۱

جدول ۵، آزمون تحلیل رگرسیون ادراک از محیط یادگیری و مؤلفه های آن بر پیشرفت تحصیلی را نشان می دهد. همان طور که مشاهده می شود، میزان R یا ضریب همبستگی چندانکه برای رابطه بین ادراک از محیط یادگیری و پیشرفت تحصیلی برابر با ۰/۵۷۷ است، همچنین ضریب همبستگی چندانکه برای رابطه بین مؤلفه های مشغولیت، عضویت، اصالت، مالکیت و حمایت بترتیب برابر ۰/۵۲۷، ۰/۵۵۸، ۰/۵۳۷، ۰/۶۰۲ و ۰/۵۹۷ می باشد و استفاده از آزمون F نشان داد که سطح معناداری این ضرایب همگی کوچکتر از ۰/۰۱ است که این امر نشان دهنده وجود رابطه مثبت و معنادار بین ادراک از محیط یادگیری و مؤلفه های آن با پیشرفت تحصیلی می باشد و ادراک از محیط یادگیری از قدرت پیش بینی مناسبی برای پیشرفت تحصیلی برخوردار است.

بحث و نتیجه گیری

شایستگی های حرفه ای معلمان، شامل دانش، مهارت ها و ویژگی های شخصی است که در ارتقای پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر بسزایی دارد. این شایستگی ها جنبه های مختلفی مانند تسلط بر مفاهیم درسی، توانایی مدیریت کلاس، برنامه ریزی آموزشی، استفاده از فناوری، مهارت های ارتباطی، و سازگاری با تغییرات را در بر می گیرند. معلمان با داشتن این صلاحیت ها می توانند به نیازهای دانش آموزانشان پاسخ داده و به ایجاد محیطی آموزشی مؤثرتر و عادلانه تر کمک کنند. نتایج فرضیه اول نشان داد که شایستگی های حرفه ای معلمان شامل دانش تخصصی، مهارت های آموزشی و پرورشی، و ویژگی های فردی است که به طور مستقیم بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس علوم تأثیر می گذارد. این شایستگی ها به معلمان کمک می کنند تا تدریس مؤثرتری داشته باشند، نیازهای

دانش‌آموزان را برآورده کنند و فرآیند یادگیری علوم را برای آن‌ها لذت‌بخش و ثمربخش سازند. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش ندیم و همکاران (۲۰۲۵) همخوانی و مطابقت داشته و در یک راستا بوده اند. ادراک دانش‌آموزان و دانشجویان از محیط یادگیری بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها تأثیرگذار است؛ محیط یادگیری مطلوب، که شامل عواملی چون ساختار کلاس، هیجان تحصیلی، انگیزش پیشرفت و رضایت تحصیلی می‌شود، می‌تواند منجر به بهبود عملکرد و نتایج آموزشی بهتر گردد. نتایج فرضیه دوم نشان داد که ادراک فراگیران از محیط یادگیری علوم به طور مستقیم بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها تأثیر می‌گذارد؛ محیط یادگیری مطلوب، با ایجاد انگیزه و رضایت تحصیلی، به ارتقای کیفیت یادگیری و نتایج دانش‌آموزان کمک می‌کند. این ادراک می‌تواند شامل عوامل مثبت مانند رضایت از کلاس درس و انگیزش پیشرفت، و همچنین عوامل منفی مانند احساس عدم امنیت یا کمبود منابع باشد که هر دو بر موفقیت تحصیلی در درس علوم اثرگذارند. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش باتمانی (۱۴۰۲) و عباسی و همکاران (۱۴۰۱) همخوانی و مطابقت داشته و در یک راستا بوده اند. نتایج فرضیه اصلی نشان داد که شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و ادراک دانش‌آموزان از محیط یادگیری هر دو بر پیشرفت تحصیلی تأثیرگذارند؛ معلمان با دانش، مهارت و رفتار حرفه‌ای می‌توانند فرآیند تدریس را بهینه کنند، در حالی که ادراک مثبت دانش‌آموزان از محیط یادگیری حمایتی، منجر به کاهش مشکلات رفتاری و افزایش موفقیت تحصیلی آن‌ها می‌شود. توجه و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های توسعه حرفه‌ای معلمان و تلاش برای ایجاد محیط‌های یادگیری حمایتی، دو استراتژی کلیدی برای ارتقاء کیفیت نظام آموزشی و بهبود تجربه یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هستند.

با توجه به تایید فرضیه‌های تحقیق، پیشنهادهای به شرح ذیل ارائه می‌گردند:

- برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی و کارگاه‌های کاربردی برای به‌روزرسانی دانش و مهارت‌های معلمان.

تشویق به یادگیری مداوم و مطالعه منابع آموزشی جدید و باکیفیت.

- فرهنگ‌سازی و ترویج استفاده موثر از فناوری‌های نوین و ابزارهای هوشمند در کلاس‌های درس.

- نحوه انتقال مطالب، استفاده از ابزارها و روش‌های نوین در تدریس علوم می‌تواند تجربه یادگیری را برای دانش‌آموزان بهبود بخشد.

- ایجاد فضایی که در آن دانش‌آموزان بتوانند آزادانه سوال بپرسند و با هم همکاری کنند، به یادگیری عمیق‌تر و رضایت بیشتر منجر می‌شود.

- معلمان با بهبود شایستگی‌های حرفه‌ای خود، موجب افزایش درک و شناخت از محیط یادگیری و درگیری بیشتر دانش‌آموزان به یادگیری تکالیف شوند تا آنها نیز درس را مفید، سودمند، با اهمیت، جالب و جذاب قلمداد کنند و میزان ارزشمندی تکالیف در آنها بالا برود و در نهایت منجر به بهبود پیشرفت تحصیلی آنها خواهد شد.

منابع فارسی

باتمانی، فردین (۱۴۰۲)، رابطه ادراک از محیط یادگیری کلاس و تاب آوری با انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهر ستان کامیاران، هفدهمین کنفرانس بین المللی روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی.

رمضانعلی زاده، زهرا (۱۴۰۱)، نقش واسطه ای باورهای فرا شناخت در رابطه ادراک از محیط یادگیری با پیشرفت تحصیلی و سرزندگی تحصیلی در دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه، چهارمین همایش ملی پژوهش های حرفه ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد از نگاه معلم.

عباسی، راضیه؛ وراثت، مهدی؛ امینی نسب، لیلا (۱۴۰۱)، بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده، ارتباط معلم-دانش آموز و ادراک از محیط یادگیری با پیشرفت تحصیلی خواندن دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی، ششمین کنفرانس بین المللی علوم تربیتی، روانشناسی، مشاوره، آموزش و پژوهش.

کیانی بکیانی، مرتضی؛ لطفی خانیمنی، مهرداد (۱۴۰۱)، بررسی رابطه بین ادراک از محیط کلاس با انگیزش پیشرفت دانش آموزان مقطع ابتدایی منطقه کامفیروز، پنجمین همایش بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی.

منابع انگلیسی

- Ahmed, A. M., Worku, B. N., & Ayane, Z. N. (2024). The relationships between teachers' professional competence licensure test, teachers' competence, and students' academic performance in Ethiopia: mixed research. *Cogent Education*, 11(1), 2422644.
- Alrajhi, M. N., & Aldhafri, S. S. (2024). Predicting Students' Academic Achievement through Teaching and Parenting Styles: Self-Concept as a Mediator. *Education Research International*, 2024(1), 9614992.
- Edgerton, E., & McKechnie, J. (2023). The relationship between student's perceptions of their school environment and academic achievement. *Frontiers in Psychology*, 13, 959259.
- Kassab, S. E., Rathan, R., Taylor, D. C., & Hamdy, H. (2024). The impact of the educational environment on student engagement and academic performance in health professions education. *BMC medical education*, 24(1), 1278.
- Nadeem, F., Imran, H., & Asim, I. (2025). Effect of Teachers' Competencies on Students' Academic Achievement: A Comparative Analysis of Public and Private Universities, Lahore. *The Critical Review of Social Sciences Studies*, 3(1), 689-702.
- Wang, S., & Luo, B. (2024). Academic achievement prediction in higher education through interpretable modeling. *Plos one*, 19(9), e0309838.

Predicting the academic achievement of elementary school students in science subjects in Noorabad Mamsani based on teachers' professional competencies and perception of the learning environment

^۱Somaieh Goodarzi, ^{*}Hamed Rezazadeh, ^۲Ehsan zanboori

Abstract

Introduction and goal: The aim of this study was to Predicting the academic achievement of elementary school students in science subjects in Noorabad Mamsani based on teachers' professional competencies and perceptions of the learning environment.

Research methodology: This research was applied in terms of its purpose, and also descriptive in terms of its nature and method, of the correlation type, and cross-sectional in terms of time. The statistical population in this study was all elementary school students in Noorabad Mamsani (8000 people), and according to the Morgan table, the statistical sample size was 367 people. A standard questionnaire was used to collect data from the study sample. The face validity was approved by a group of professors and supervisors, and their reliability was also confirmed using Cronbach's alpha coefficient higher than 0.70. In order to test the research hypotheses, regression analysis were used.

Findings: Findings: The results showed that teachers' professional competencies and perception of the learning environment both have a significant effect on students' academic achievement. The overall coefficient of determination was 30%, indicating a significant prediction of academic achievement by these two variables. Also, perception of the learning environment ($\beta=0.504$) and teachers' professional competencies ($\beta=0.456$) have the highest predictive power.

Conclusion: Teachers with professional knowledge, skills, and behavior can optimize the teaching process, while students' positive perceptions of a supportive learning environment lead to a reduction in behavioral problems and an increase in their academic success.

Keywords: Academic achievement, teachers' professional competencies, perception of the learning environment.

---

¹ Department of Educational Sciences, NM.C., Islamic Azad University, Noorabad Mamsani, Iran.

² Department of Physics, NM.C., Islamic Azad University, Noorabad Mamsani, Iran. (Corresponding author). Email: ha.rezazadeh@iau.ac.ir

³ Department of Mathematics, NM.C., Islamic Azad University, Noorabad Mamsani, Iran.